

שיר השירים אשר לשלמה. שנו רבותנו כל שלמה (דק"ל למה לא מיחסו אחר אציו כמו לו וקהלת) האמורים נשיר השירים קדש. מלך לוס שלו. שיר שהוא על כל השירים אשר נאמר ב"ה מאת עדתו ועמו כנסת ישראל.

(ס"ו)

פרק א

בבאור כלל חובת האדם בעולמו

למוד התסירות אשר הועבדה התמימה הוא, שיחברך ותאמת אצל האדם מה חובתו בעולמו, ולמה צריך שישים מקטו ומגפתו בכל אשר הוא עמל כל ימי חייו. והנה מה שהורינו החכמים זכרונם לברכה הוא, שהאדם לא נברא אלא להתענג על ה' ולהנות מדיו שכינתו, שהיו התענוג האמתי והעדין הגדול מכל העדוים שיכולים להפצא, ומקום העדין הזה באמת הוא העולם הבא, כי הוא הנברא בהנהגה המפצצת לדרך הזה. אך הדרך כדי להגיע אל מחוז תענוג זה, הוא זה העולם, והוא מה שאמר זכרונם לברכה (אבות ר. טו): העולם הזה דומה לפרודור בפני העולם הבא. והאמצעים הפיזיים את האדם לתכלית הזה הם המצוות אשר צנו עליהן האל יתברך שמו. ומקום עשית המצוות הוא רק העולם הזה. על-כן הישם האדם בזה העולם כחחלה, כדי שעל-ידי האמצעים האלה המודמנים לו כאן יוכל להגיע אל המקום אשר הוכן לו, שהוא העולם הבא, לרוות שם בטוב אשר קנה לו על-ידי אמצעים אלה, והוא מה שאמר זכרונם לברכה (עירובין כב. א): היום לעשותם וקור לקבל שכם.

וכשתכתוב עוד בדרך תראה, כי השלמות האמתי הוא רק הרכבות בו יתברך, והוא מה שהיה רוד השלך אומר (תהלים עג, כח): "צאני קרכת אליהם לי טוב", אומר (שם כו, ד): "אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש, שבתני בבית ה' כל ימי חיי לחזות כנעם ה' וכר". כי רק זה הוא הטוב, וכל זולת זה שיקשבהו בני האדם לטוב אינו אלא הקל והנא נהנה. אמנם לשיקבה אדם לטובה הזאת, ראוי שיצמל ראשונה וישתדל ביגיעו לקנותה. והינה, שישתדל לרק בו יתברך בכה מצשים שתולקתם זה הענין. והם הם המצוות.

(אבות, ע"א)

ב העובד מאהבה, עוסק בתורה ובמצוות. והולך בנתיבות התקנה, לא מפני דבר בעולם: לא מפני יראת הרעה, ולא כדי לירש הטובה - אלא עושה האמת מפני שהיא אמת, וסוף הטובה לבא בגללה, ומצפה זו היא מצפה גדולה מאד ואין כל-תקם זוכה לה. והיא מצלת אברהם אבינו שיקרא הקדוש-ברוך-הוא: אוהביי, קפי שלא עבד אלא מאהבה. והיא הפצלה שצננו בה הקדוש-ברוך-הוא על-ידי משה, שנאמר: ואהבת את ה' אלהיך (דברים ו, ה) וכן שואהב אדם את-ה' אהבה הראויה - מיני יעשה כל-המצוות מאהבה.

ג וכיצד היא האהבה הראויה? - הוא: שאהב את-ה' אהבה גדולה ימרה ענה מאד, עד שתהא נפשו קשורה באהבת ה' ונקצא שונה בה תמיד כאילו חולה חלי האהבה, שאין דעתו פנויה מאהבת אותה אשה והוא שונה בה תמיד, בין בשבתו, בין בקומו, בין בשעה שהוא אוכל ושותה. יתר מזה - תהיה אהבת ה' בלב אוהביו שונים בה תמיד, כמו שצננו: בכל-דברך ובכל-נפשך (שם). והוא ששלמה אמר דרך משל: פי חולת אהבה אני (שיר השירים ב, ה), וכל-שיר-השירים קשל הוא קעגן זה.

(ראוהו הלבנות תחמה סוף)

א. מצוות פריה ורביה. בה אנו מוצאים את כל הצדדים מאירים. לאדם הפרטי, אשרו בעולם כשמתח החיים ע"י זרע חיים אשר יראה בעולמו, חברת חיי המשפחה וחוגה המאיר את מחשכי הלב לעת מצא של זקנה, של מחלה ופגע, כמה נכבדים הם זרע האדם וקשר החיים המאחדם. זהו מצד האנכיות.

(אבות, כ"א)

ההתיחדות הבייתית, שהיא בשטחיותה מפרדת את האדם מן ומיחדת אותו לעצמן, היא היא היסודות המשפחתית, שממנה תוצאות היותר לההתאחדות הכללית. על כן, מהבית קול ול האיגוד היותר שלם, בא ואיתיב בה, שב עמי בבית. אשר אמנם המרכזינות הביתית ר ראש הבית. חותם אידיאלי רוחני המוטבע תר נעלה מהרגיל בכל נפש, הוא ראוי להיות המותיב צריך להיות היחיד הנותן רוח של הר, מוסר, צדק ותום בכל בני המשפחה, שיהיו כולם מוכנים לבנות על ידם בנין חב, יותר כללי, בנין בית ישראל ובית ד', נברא בצלמו בכל פלוגותיו.

(ש"ן איה נהת ילג דא 147)